

Dopis redakci

Reakce na Reakci autorů článku M. Dedeciusová, D. Netuka, V. Beneš. Intraventriculární meningiomy – retrospektivní studie 19 případů. *Cesk Slov Neurol N* 2017; 80/113(5): 591–96.

Vážená redakce, vážený kolektive autorů, vaší odpovědi si velice vážím. Ukazuje obecně problematiku mezinárodního ohlasu publikování v naší literatuře. Je zde však ještě jedna důležitá zásadní okolnost. Škoda že jsem ji nepopsal v původním dopise. Dobře jsem v letech 1982-3 věděl, že se jedná o revoluční obrat při operování komorových meningiomů, a to o zavedení mikrochirurgické techniky. Bohužel v době „normalizačního“ politického temna jsem měl zákaz jakéhokoliv styku se západní cizinou.

Měl jsem zakázáno dopisovat si se západní cizinou a publikovat v ní. Článek jsem proto musel uveřejnit jen u nás. Musel jsem být vděčen, že byl alespoň s vícejazyčným souhrnem. I to by se měli naši čtenáři dozvědět. Autoři dokládají na ojedinělé práci F. Heppnera dokonce z roku 1955, který údajně bez následků odstranil 2 meningiomy z 3. komory u dětí, a také na práci Z. Kunce z let 1962 a 1963, že to byly historické mezníky. Sám si to nemyslím. Všechny tyto publikace vznikly bez mikrochirurgické techniky. Z od-

povědi autorů se vytrácí fakt, že teprve zavedení mikrochirurgie (asi naší prací z r. 1983) znamenalo revoluční obrat v operování komorových meningiomů. Před mikrochirurgií to byly jen ojedinělé a většinou neúspěšné pokusy.

*prof. MUDr. Eduard Zvěřina, DrSc., FCMA
Klinika ORL a chirurgie hlavy a krku
1. LF UK a FN v Motole
Neurochirurgická klinika
3. LF FN Královské Vinohrady*

Zemřel prim. MUDr. Jan Országh, CSc.

Tato významná osobnost odešla na konci roku 2017. Pana primáře MUDr. Jána Országha, CSc. (1929–2017) jsem poznala v roce 1978, kdy jsem jako čerstvá absolventka Fakulty všeobecného lékařství UK nastoupila na neurologické oddělení nemocnice v Kladně. Byl to tehdy již zkušený neurolog v nejlepších profesních letech, plný elánu a chuti k práci i k výuce. Zkušenosti získal na Neurologické klinice v Motole, odkud po získání nejvyšší kvalifikace v oboru odešel na prestižní post primáře okresní nemocnice. Tím získal plnou samostatnost, ale i odpovědnost za další rozvoj pracoviště.

Jako šéf byl náročný a spravedlivý, nám, svým mladým lékařům, ponechával dostatek volnosti v rozhodování o diagnostice a léčebných postupech, ale vše důsledně kontroloval. V době, kdy neexistovala možnost CT či MR zobrazení, záleželo stanovení diagnózy na anamnéze, správně a pečlivě provedeném neurologickém vyšetření a správně interpretaci nálezu. V praxi jsem pacienty zcela samostatně vyšetřila, sepsala protokol o příjmu a doporučila medikaci. Následující den si pan primář každého složitějšího pacienta pozval na vyšetřovnu, provedl kontrolní klinické vy-

šetření a zapsal svůj nálezh do chorobopisu. To, co souhlasilo, bylo zapsáno modrou barvou; to, kde se nálezh lišil, bylo zapsáno červeně. Jistě si každý představí, že zpočátku se to červenalo v každém nálezu, ale dosud si pamatuji svůj pocit hrdosti, když byl kontrolní nálezh poprvé celý zapsán modře.

Prim. Országh se zabýval hlouběji vyšetřením pacienta v bezvědomí, vypracoval schéma doporučeného postupu, jehož součástí byla i tabulka s popisem stavu zornic, typu dýchání, polohy pacienta, odpovědi na nocicepci a dalšími parametry, které umožňovaly odhad stavu vědomí a posouzení kraniokaudální deteriorace při kontrole srovnáním přesně definovaných parametrů vyšetření.

Pan primář nás vedl k přednáškové i publikační činnosti. Velmi brzy jsme všichni mladí přednášeli na seminářích Spolku lékařů na Kladně, které pan primář spoluorganizoval. Zde se jednou měsíčně sešli všichni lékaři z celé nemocnice a sdělovali si vzájemně novinky ve svých oborech a také referovali zajímavé kazuistiky. Díky panu primáři Országhovi vyrostla tehdy na Kladně další generace neurologů, kteří se uplatnili jak na

vedoucích pozicích, tak i jako samostatně pracující ambulantní specialisté.

Pan primář měl rád klasickou hudbu, poslouchal ji často ve své pracovně po obědě při šálku kávy. Pamatuji si, že v této době jsme si jej dovolili vyrušit jen ve skutečně urgentních případech. Také maloval, rád a krásně, jeho obrazy jsme mohli vidět na výstavách, které čas od času uspořádal.

Byl rovněž strategicky významnou osobností při organizaci neurofarmakologických sympozií (NFS), zpočátku ve Skalském Dvoře, pak v Novém Městě na Moravě. Po profesoru Mackovi se ujal organizace NFS společně s primářem Kášem, doktorem Štikou a doktorkou Lenkou Sereghyovou. Na vysoké úrovni byly jak odborný program, tak i večerní zábavná část programu zvaná Kopaňel. Jejím součástí byla vždy i aktuální kramářská píseň reflektující odborné i společenské dění v den sympozia. Tradice NFS trvá dosud, letos plánujeme program 50. jubilejního NFS, na které měl být pan primář pozván.

Budu na něj vždy vzpomínat jako na skvělého učitele i slušného člověka a šéfa.

MUDr. Jolana Marková